

Badatelé z Masarykovy univerzity zpřístupnili digitální databázi představující unikátní staré tisky středověkého myslitele Jana Husa

1.7.2026 - | Masarykova univerzita

Badatelé z Filozofické fakulty MU završili více než sto let dlouhou snahu zpřístupňovat dílo teologa, kazatele a středověkého církevního reformátora Jana Husa. Přes pět set latinsky a česky dochovaných rukopisů, tisků a dalších pramenů vztahujících se k jeho literárnímu dílu představuje nová databáze MIHOO.

Databáze MIHOO souhrnně zpřístupňuje informace o literárním díle Jana Husa. Nabízí přehled jeho českých i latinských spisů, jejich dochovaných rukopisů a vydání i jejich recepcce v průběhu staletí. Název databáze odkazuje k edici Husových latinských spisů **Magistri Iohannis Hus Opera omnia**. Databázi vytvořili a nově zpřístupnili vědci z Ústavu klasických studií Filozofické fakulty Masarykovy univerzity (FF MU).

„Platforma umožňuje dlouhodobé uložení všech dat, jejich zpřístupnění a otevřené sdílení. Jsou v ní veškeré dostupné informace o textech, jejichž autorem je Jan Hus, nebo které jsou mu připisovány, včetně rukopisné tradice, raných tištěných vydání, moderních kritických vydání a odpovídající sekundární literatury. Zahrnuje také rozmanité zdroje a odkazy, je významným základem pro pokročilé výzkumy jedné z nejvlivnějších osobností pozdního středověku,“ uvedl Michal Lorenz z Katedry informačních studií a knihovnictví FF MU. Databáze je podle něj určena historikům, filologům, kodikologům, odborné i laické veřejnosti. Přístupná je na platformě Digiscripta pod odkazem <https://hus.phil.muni.cz/>. „Díky databázi současně vyvstávají nové otázky husovského bádání i tehdejšího učení,“ podotkl Lorenz

Významný teolog, kazatel a církevní reformátor Jan Hus (cca 1371–1415) napsal během života přibližně 140 spisů, traktátů, výkladů a kázání. „U řady děl badatelé zpřesnili dataci, vznikly nové aktualizace a mnoho informací odborníci doplnili. Lidé se nejen dozvědí, co vše Jan Hus napsal a kde to najít, ale také například, zda existují staré a moderní tisky a v kolika vydáních či kopiích. Informace je navede ke konkrétnímu prameni,“ přiblížila odbornice na latinskou medievistiku Petra Mutlová z Ústavu klasických studií FF MU.

Mezi dostupnými texty lze nalézt i Husovu obsáhlou korespondenci. Díla Jana Husa jsou charakteristická přístupným jazykem a srozumitelnou kompozicí: pro církev psal latinsky, pro prostý lid česky. Jeho učení dalo vzniknout husitskému hnutí a započalo reformu tehdejší církve. Pro své názory byl Jan Hus 6. července 1415 upálen.

„Husova literární pozůstalost se dochovala díky práci písařů. Ti jeho díla zaznamenávali z ústně pronesených promluv, z jeho napsaných prací nebo při organizované písařské činnosti ve skriptoriu a poté četným opisováním starších předloh,“ popsala způsob někdejšího šíření Mutlová. Ve středověku byly texty odsouzeného kacíře často buď zničeny, nebo v nich byly vyříznuty či jinak znehodnoceny nadpisy s jeho jménem. I přesto se Husova díla dochovala v téměř 500 kodexech rozesetých po celé řadě evropských zemí.

U zrodu projektu databáze MIHOO stála historička a někdejší vedoucí Ústavu archivnictví a pomocných věd historických na Filozofické fakultě MU Helena Krmíčková. Dále se na vzniku podíleli

odborníci na latinskou medievistiku z Ústavu klasických studií FF MU Petra Mutlová, Zuzana Čermáková Lukšová, Pavel Ševčík a desítky studujících.

Databáze navazuje na více než sto let dlouhou tradici zpřístupňování Husova literárního díla. Započal ji Václav Flajšhans, pokračoval v ní František Michálek Bartoš a naposledy byla publikována jako katalog pramenů sestavený Pavlem Spunarem. Každý text je v ní propojen s příslušným identifikátorem. Spunarův soupis vznikl v roce 1965 a od té doby došlo k upřesnění či revizi řady dalších detailů, včetně nových nálezů rukopisů. Od roku 2005 se pravidelné aktualizace ujala výzkumná skupina zabývající se Husovým literárním dědictvím, která působí při Ústavu klasických studií Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. I po aktuálním představení a spuštění databáze MIHOO budou odborníci a odbornice databázi rukopisů Husových textů dle potřeby dále doplňovat.

Příklady odkazů na konkrétní díla Jana Husa:

Databáze MIHOO:

<https://digiscripta.phil.muni.cz/mihoo>

Přehled edice MIHOO a všech vydaných i plánovaných svazků Husových děl:

<https://digiscripta.phil.muni.cz/mihoo/miho>

Od záznamu Husova díla k plnému textu rukopisu:

<https://digiscripta.phil.muni.cz/cs/node/12829>

Od záznamu rukopisu k plnému textu Husova díla (opačný přístup):

<https://digiscripta.phil.muni.cz/cs/node/14641>

<https://www.muni.cz/pro-media/tiskove-zpravy/badatele-z-masarykovy-univerzity-zpristupnili-digitaln-i-databazi-predstavujici-unikatni-stare-tisky-stredovekeho-myslitele-jana-husa>